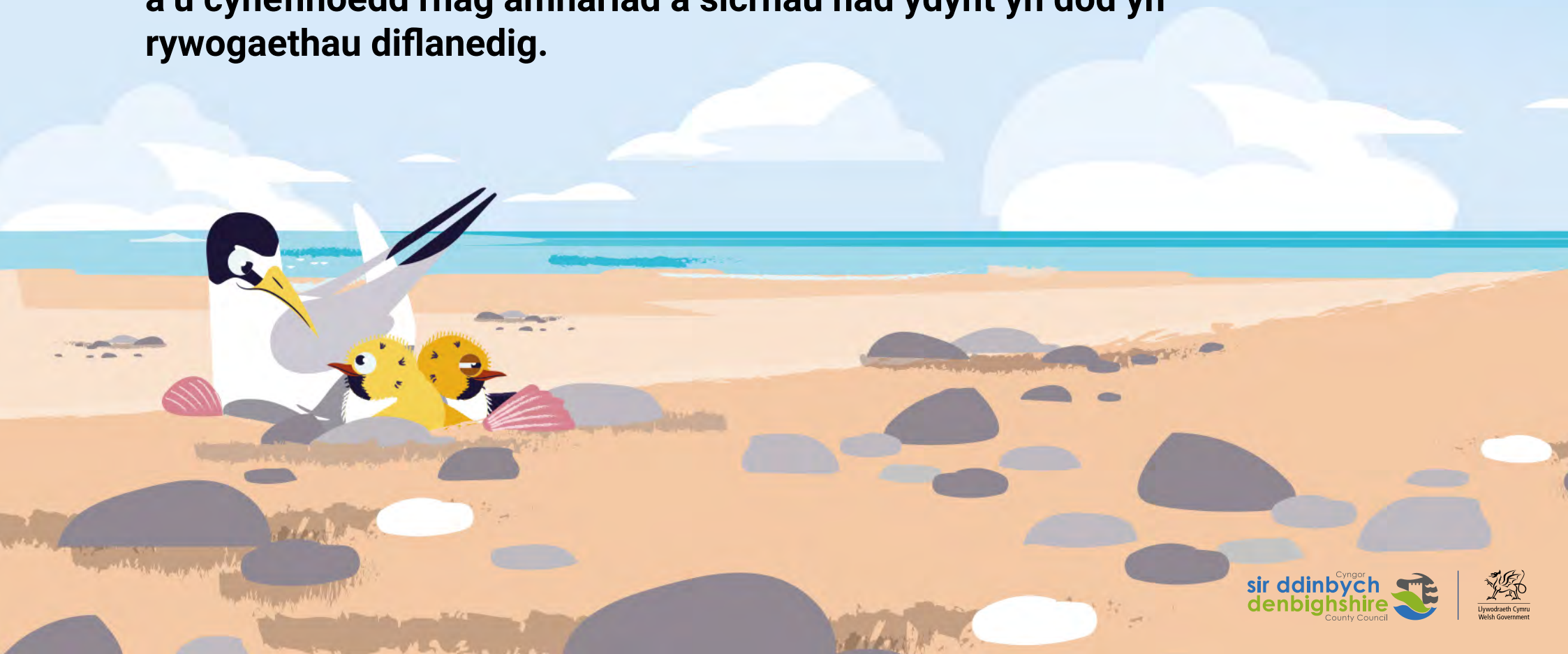

CADWRAETH

yw'r weithred o amddiffyn a gwarchod anifeiliaid, planhigion a'u cynefinoedd rhag amhariad a sicrhau nad ydynt yn dod yn rywogaethau diflanedig.

Mae'r warden a'r cadwraethwyr gwirfoddol yn nhwyni Gronant yn amddiffyn y fôr-wennol fechan rhag...

1. Newid Hinsawdd

- Cynnydd yn lefel y môr
- Cynnydd yn nifer y stormydd
- Gall llifogydd arfordirol a gwyntoedd cryfion chwythu tywod a chladdu wyau a chywion ifanc.

2. Aflonyddwch

- Os ydynt yn cael eu haflonyddu, mae'r môr-wenoliaid bach sydd wedi dodwy wyau yn gadael eu cywion ac nid ydynt yn dychwelyd. Enghraifft o hyn yw pan fo pobl yn mynd â'u cŵn am dro wrth ymyl y nythod

3. Ysglyfaethwyr

Ysglyfaethwyr fel:

• Llwynogod	• Brain
• Cudyllod Coch	• Gwenciöd
• Gwylanod Penwaig	• Hebogiaid tramor
• Carlymiaid	• Moch daear

Pam mae'n bwysig amddiffyn y fôr-wennol fechan?

Y fôr-wennol fechan yw un o'r adar môr prinaf yn y DU. Mae aflonyddwch dynol, ysglyfaethwyr a newid hinsawdd yn bygwth niferoedd y fôr-wennol fechan.

Os nad ydym yn amddiffyn y fôr-wennol fechan fe allai droi'n rhywogaeth sydd **mewn perygl**.

Mae gan bobl gyfle yng Ngronant i amddiffyn y fôr-wennol fechan a chynyddu niferoedd y nythfa fel nad yw'n troi'n rhywogaeth **diflanedig**.

Cadwraeth

Dyma rai o'r ffyrdd y mae cadwraethwyr yn amddiffyn y fôr-wennol fechan:

Symud nythod

Mae'r fôr-wennol fechan yn adeiladu ei nyth ar draethau graeanog. Yn ystod tywydd drwg a llanw uchel, mae nythod, wyau, cywion ac oedolion mewn perygl o gael eu gorlifo.

Mae cadwraethwyr yn codi'r nythod i fyny ac yn eu gosod ar botiau planhigion er mwyn sicrhau nad yw'r nythod yn cael eu golchi i ffwrdd. Dim ond pan nad oes dewis arall ar gael y byddant yn gwneud hyn. Mae hyn yn rhoi gwell siawns i'r adar oroesi.

Peidiwch â cheisio symud y nythod eich hun!

Amddiffyn rhag ysglyfaethwyr

Mae wyau, cywion a chywion sydd wedi magu plu mewn perygl o ysglyfaethwyr. Gall yr oedolion warchod eu hunain rhag ysglyfaethwyr.

Mae ysglyfaethwyr ar y tir ac yn yr awyr yn fygythiad parhaus i fôr-wenoliaid bach. Gall llwynog fynd â nyth llawn wyau ar unwaith, a bwyta'r cywion!

Mae cadwraethwyr yn gwarchod y safle yn ystod y dydd er mwyn cadw ysglyfaethwyr draws.

Maent yn adeiladu corlannau a gosod ffensys trydan i gadw ysglyfaethwyr y nos fel llwynogod a moch daear draw o'r nythod.

Ysglyfaethwyr o'r awyr

Mae wardeiniaid a gwirfoddolwyr yn defnyddio tactegau dychryn trwy ddefnyddio pistol tanio.

Mae gorsaf fwydo wedi cael ei chreu ac mae cywion dofednod yn cael eu gosod fel abwyd fel bo'r ysglyfaethwyr yn mynd â'r rheiny yn lle'r môr-wenoliaid bach. Mae hyn wedi bod yn llwyddiannus gan fod yr ysglyfaethwyr, cudyllod coch yn bennaf, yn mynd â llai o fôr-wenoliaid bach.

Golau laser

Mae cadwraethwyr yn defnyddio teclyn laser clyfar sy'n dychryn ysglyfaethwyr fel brain a chudyllod coch.

Nid yw'r adar yn hoffi golau'r laser a thrwy ei ddefnyddio drosodd a throsodd nid ydynt yn dychwelyd i'r safle.

Rheoli ymwelwyr

Mae cadwraethwyr yn rhoi rhaff las o amgylch ardal fridio'r môr-wenoliaid bach er mwyn dangos i bobl na ddylen nhw na'u cŵn ddod yn agos at yr ardal na tharfu ar yr adar.

Mae'r wardeiniaid hefyd yn aros yn y nythfa drwy'r dydd yn cadw llygad a siarad gydag unrhyw un sy'n dod yn rhy agos i wneud yn siŵr eu bod yn ymwybodol o'r sefyllfa ac yn cadw pellter diogel.

Rheoli ymwelwyr

Maen nhw'n gosod arwyddion i roi gwybodaeth i ymwelwyr am y môr-wenoliaid bach a'r ardaloedd gwyllo.

Mae'r ardal wyllo yn galluogi pobl i weld, gwerthfawrogi a dysgu am y môr-wenoliaid bach heb darfu arnyn nhw.

Gallant hefyd ddysgu am blanhigion ac anifeiliaid prin a chyffredin eraill.

Mae pobl yn cael eu hannog i wirfoddoli i helpu i amddiffyn y môr-wenoliaid bach, a bod yn gadwraethwyr eu hunain

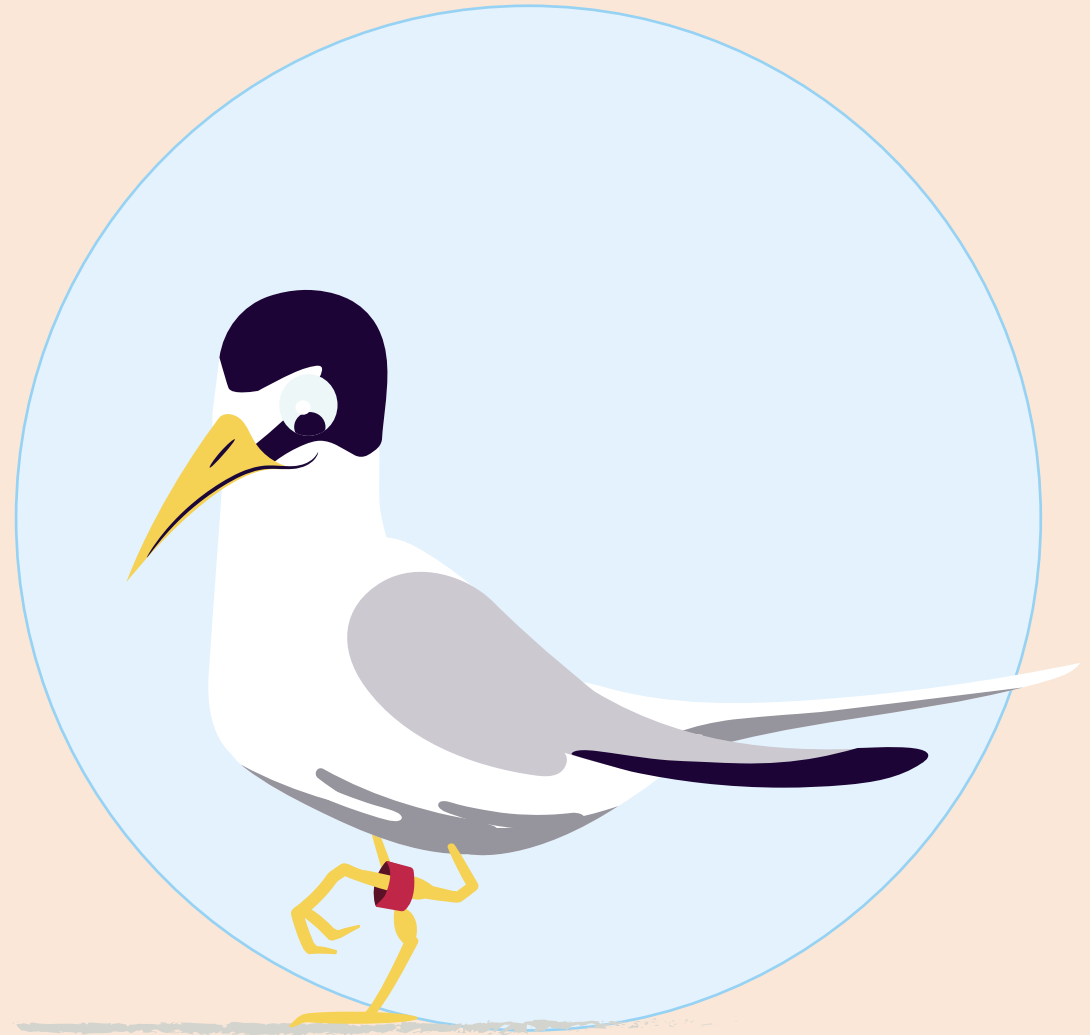
Modrwyo

Mae modrwyo yn rhan bwysig o'r gwaith ymchwil a'r gwaith cadwraeth sy'n gysylltiedig â'r fôr-wennol fechan.

Mae modrwyau yn cael eu gosod yn ofalus ar draed y cywion a'r oedolion.

Pan fydd yr adar â modrwyau yn cael eu dal eto, caiff y wybodaeth ar y modrwyau ei chofnodi.

Dros amser, mae'r wybodaeth hon yn helpu cadwraethwyr i olrhain i ble mae'r adar yn mudo, ble maen nhw'n nythu a chanfod beth yw eu hoedran.

Rhan bwysig o'r gwaith cadwraeth yw gwneud pobl eraill yn ymwybodol o'r gwaith sy'n cael ei wneud i warchod y fôr-wennol fechan.

Dyma lle gallwch chi helpu!

- 1. Ysgrifennwch lythyr at eich papur newydd lleol yn dweud wrthyn nhw pam mae'n bwysig gwarchod môr-wenoliaid bach.**
- 2. Beth sydd eisoes yn cael ei wneud gan gadwraethwyr yn nhwyni Gronant i amddiffyn y fôr-wennol fechan? Disgrifiwch o leiaf 3 o bethau.**
- 3. Esboniwch yn eich llythyr beth all pobl ei wneud i ddysgu am y fôr-wennol fechan ac i helpu i'w gwarchod. (Gweler y sleidiau am help)**

